

בין קו העימות לשאר הארץ: פערים בבריאות הנפשית ובנגישות לשירותים במהלך מלחמת חרבות ברזל

שרביט פיאלקו, ד"ר מיכל לרון, ינאי גורליק

יולי 2026

רקע ומטרה

1

רקע

מצבי חירום ביטחוניים עלולים להגביר מצוקה נפשית ולפגוע בנגישות לשירותי בריאות. במהלך מלחמת חרבות ברזל תושבי הדרום והצפון, ובמיוחד תושבי קו העימות, נחשפו יותר ללחימה. הידע על פערים בהיקף המצוקה הנפשית ובנגישות לשירותי בריאות לפי אזור מגורים עדיין מוגבל.

2

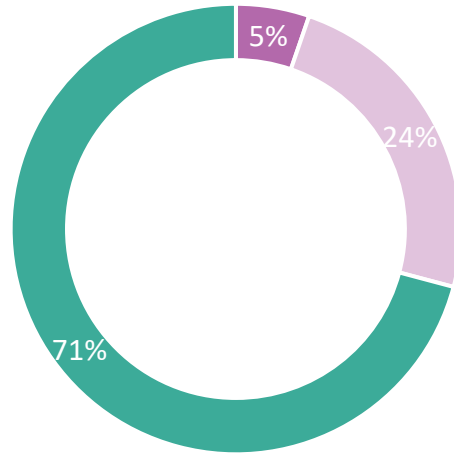
מטרה

לבחון הבדלים בין תושבים באזורים שונים במצוקה נפשית הקשורה למלחמה, בפנייה לעזרה ובאיתור יזום של מצוקה, בנגישות לשירותים, בשביעות רצון ממערכת הבריאות ומקופות החולים ובמידת האמון במערכת במהלך המלחמה.

התפלגות המשיבים לפי אזור
מגורים ($N = 2,448$)

- תושבי קו העימות^א בדרום ובצפון
- תושבי הדרום והצפון מחוץ לקו העימות
- תושבי שאר הארץ

שיטת המחקר

ניתוח משני של נתוני הסבב ה-14 של סקר "דעת הציבור על רמת השירות במערכת הבריאות ועל תפקודה".

הסקר נערך במהלך המלחמה (יוני-דצמבר 2024) בקרב מדגם ארצי מייצג של בני 22 ויותר ($N = 2,448$).

המשיבים סווגו לשלוש קבוצות:

- תושבי קו העימות^א בדרום ובצפון
 - תושבי הדרום והצפון מחוץ לקו העימות
 - תושבי שאר הארץ
- מודלים של רגרסיה לוגיסטית תוקננו למאפיינים סוציו-דמוגרפיים וכלכליים.

^אקו העימות: יישובים הממוקמים עד 11 ק"מ מגבול לבנון ועד 40 ק"מ מגבול עזה.

איסוף הנתונים

הנתונים נאספו במהלך מלחמת חרבות ברזל באמצעות סקר טלפוני בעברית, בערבית וברוסית; שיעור ההיענות היה 36%.

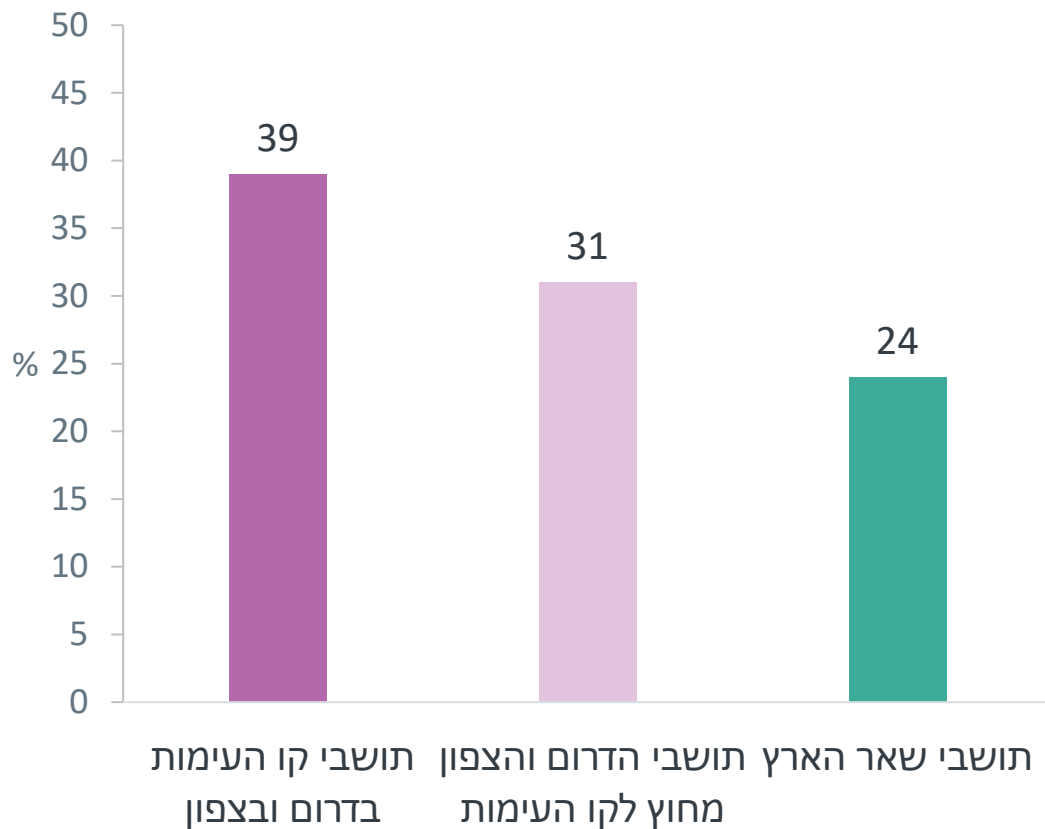
מאפייני המדגם קרובים למאפייני האוכלוסייה. כדי להגיע לייצוג מדויק של המדגם לאוכלוסייה הכללית, בתום איסוף הנתונים שוקלל המדגם לפי ההתפלגות הצולבת בין קופת חולים, מגדר, גיל וקבוצת אוכלוסייה.

ממצאים

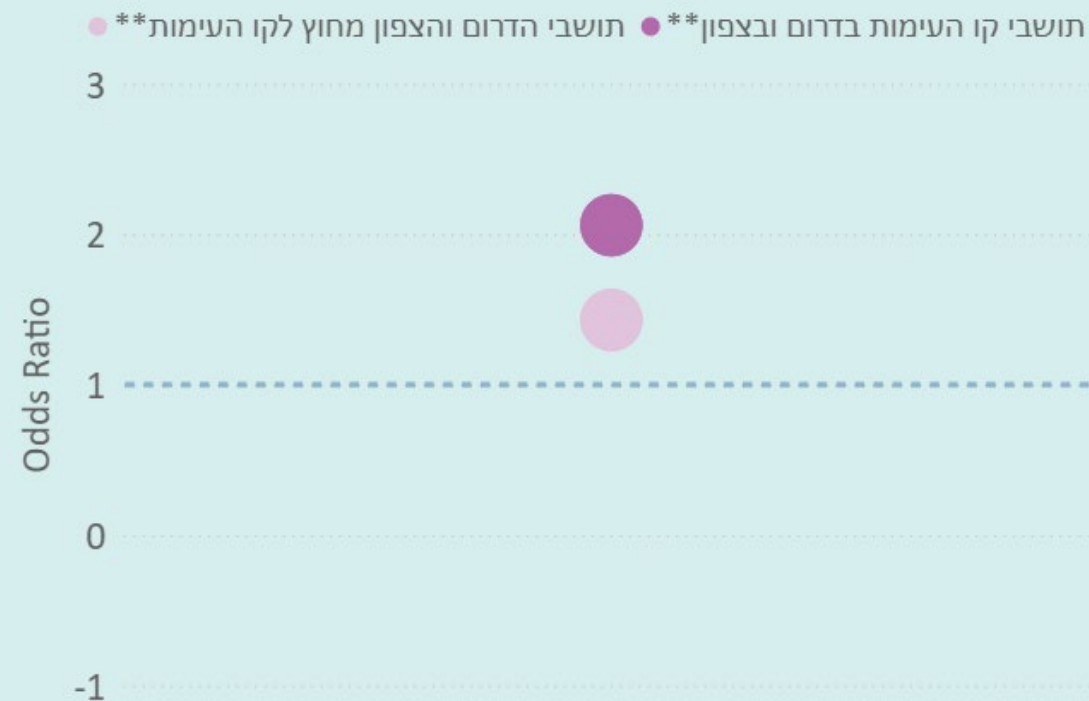

חוו מצוקה נפשית הקשורה למלחמה^א בשנה שקדמה
לסקר, לפי אזור מגורים ** (באחוזים)

^א עצב עמוק, חרדה או דיכאון, מסיבות הקשורות למלחמה.

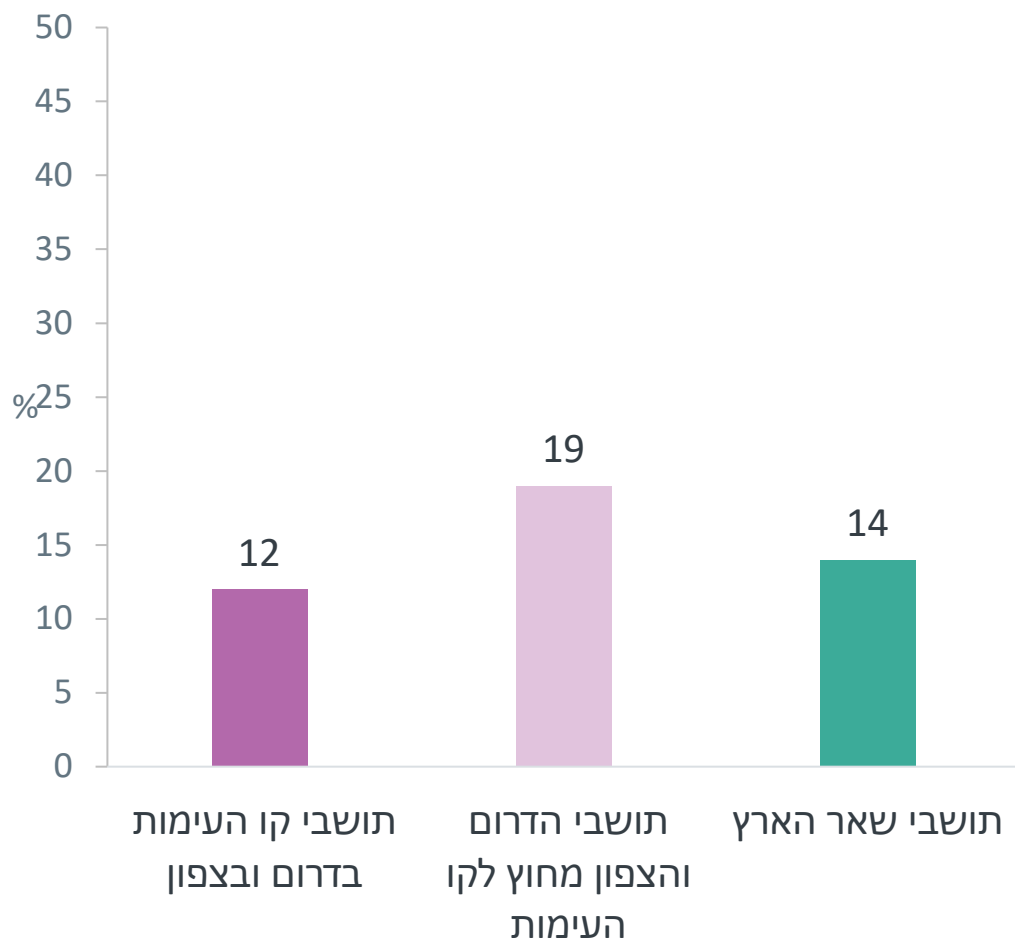
הסיכוי למצוקה נפשית הקשורה למלחמה גבוה פי 2 בקרב תושבי הדרום והצפון בקו עימות ופי 1.4 בקרב תושבי הדרום והצפון מחוץ לקו העימות מבקרב תושבי שאר הארץ **

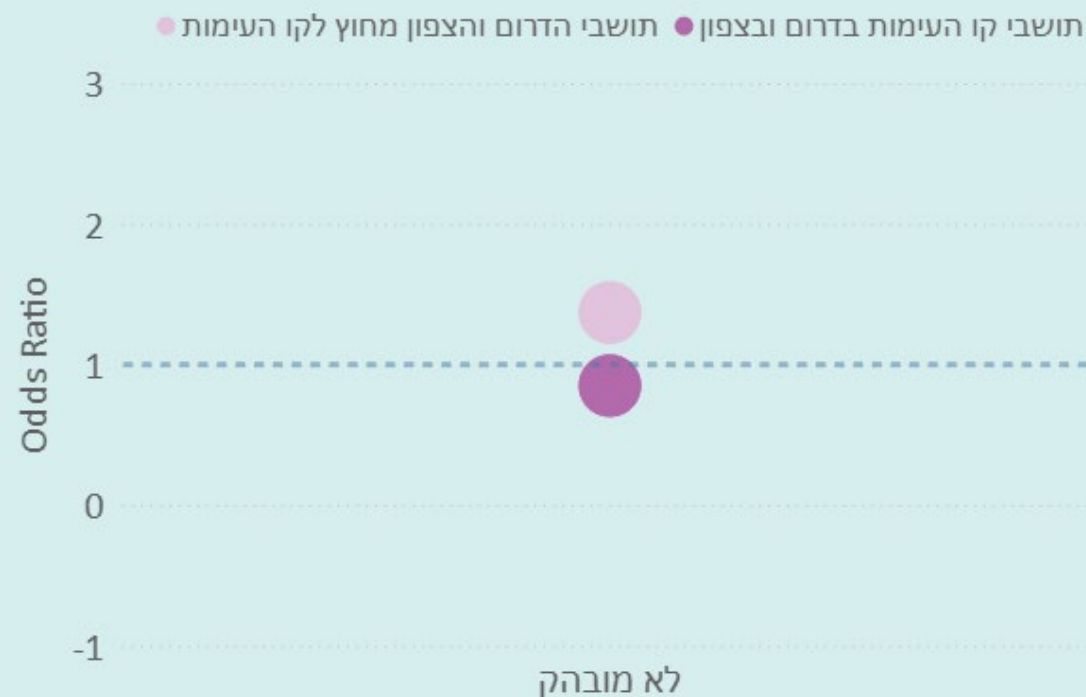
הערה: מודלים רב-משתניים תוקנו לגיל, מגדר ורמת הכנסה. תושבי מחוזות הדרום והצפון, ביישובי קו העימות ומחוצה לו, לעומת תושבי שאר הארץ.

פנו לעזרה מקופת החולים, מקרב מי שדיווחו על מצוקה נפשית הקשורה למלחמה (באחוזים)

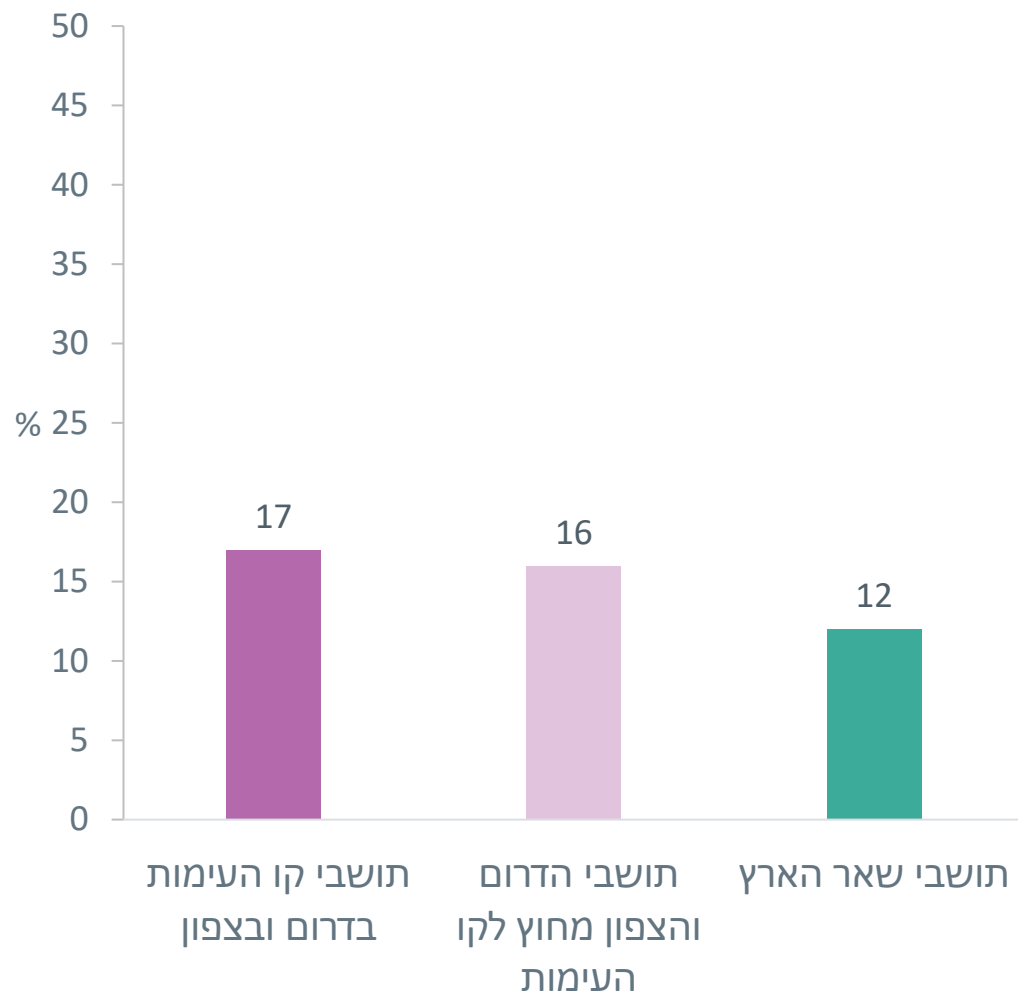
לא נמצאו הבדלים מובהקים בפנייה לקבלת עזרה מקופת החולים בעת מצוקה נפשית הקשורה במלחמה לפי אזור מגורים

הערה: מודלים רב-משתניים תוקנו לגיל, מגדר ורמת הכנסה. תושבי מחוזות הדרום והצפון, ביישובי קו העימות ומחוצה לו, לעומת תושבי שאר הארץ.

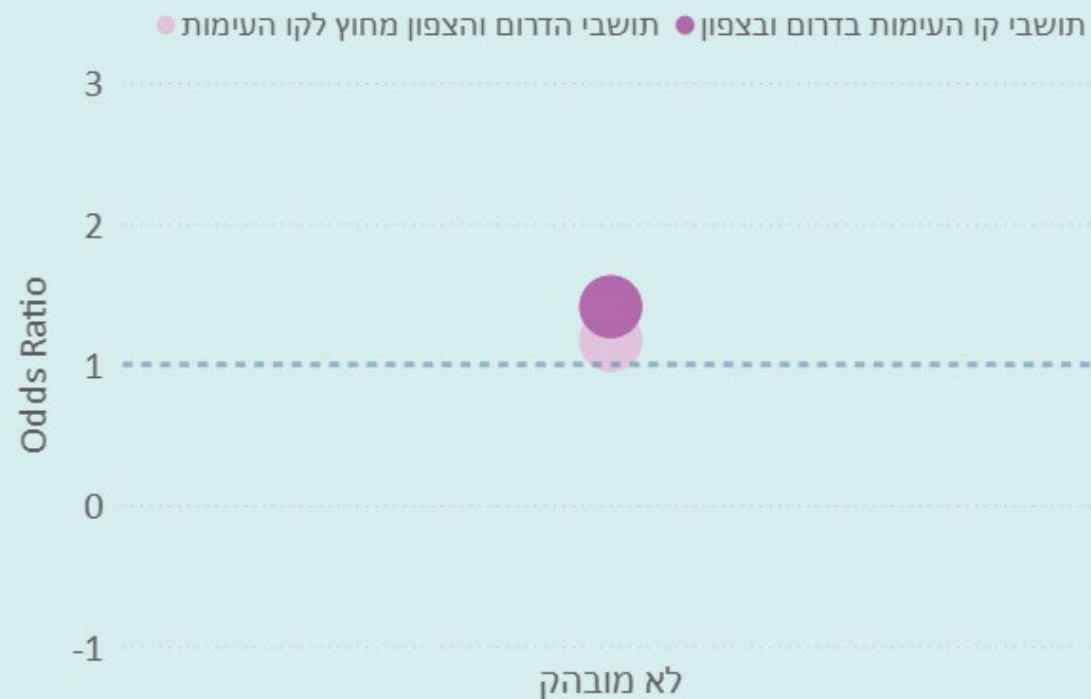

איש צוות רפואי שאל מיוזמתו על מצוקה נפשית בשנה שקדמה לסקר, לפי אזור מגורים* (באחוזים)

$p < .05$ *

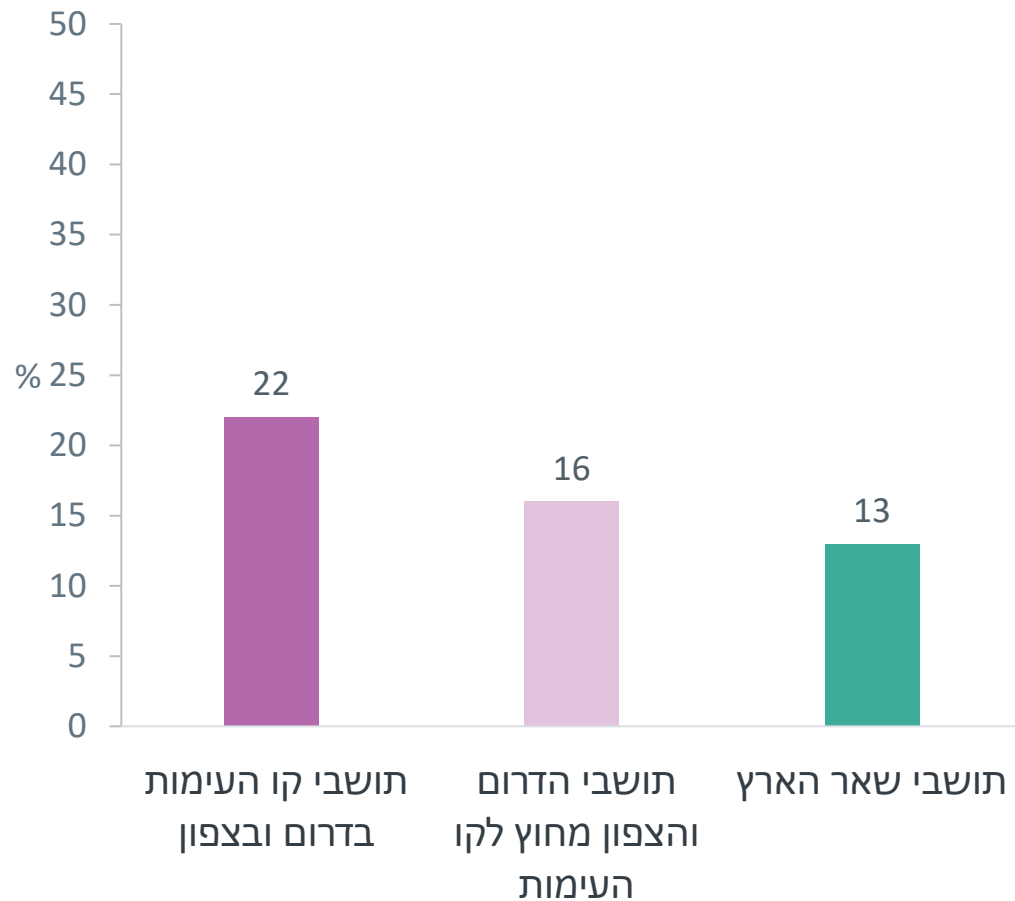
הסיכוי שאיש צוות רפואי ישאל מיוזמתו על מצוקה נפשית בדרום ובצפון, הן בקו העימות הן מחוצה לו, דומה לסיכוי זה בקרב תושבי שאר הארץ, חרף שיעורי המצוקה הגבוהים שנמצאו באזורים אלו

הערה: מודלים רב-משתניים תוקננו לגיל, מגדר ורמת הכנסה. תושבי מחוזות הדרום והצפון, ביישובי קו העימות ומחוצה לו, לעומת תושבי שאר הארץ.

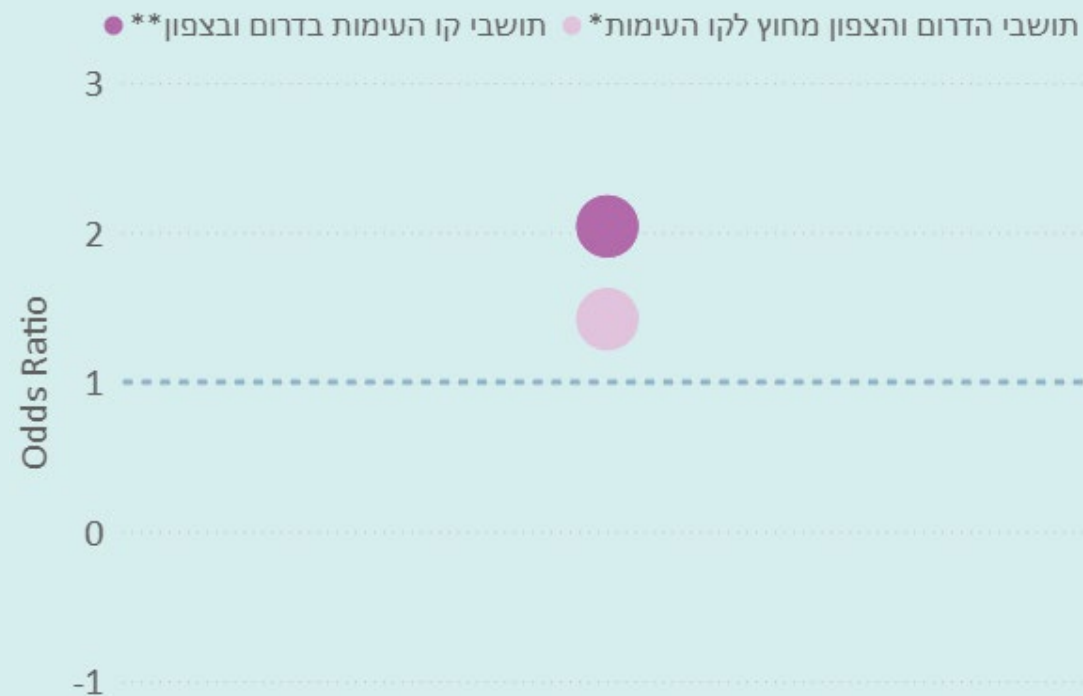

ביטול או דחייה^א של תורים שנקבעו מאז 7.10.23
לשירותי בריאות שונים (כגון בדיקות
או ניתוחים אלקטיביים) מסיבות הקשורות למלחמה, לפי
אזור מגורים^{**} (באחוזים)

^א ביוזמת המשיב או ביוזמת נותן השירות.
הערה: כ-75% מן המשיבים שבוטלו או נדחו להם תורים בשירותי בריאות שונים דיווחו כי הביטול או הדחייה היו ביוזמת נותן השירות.

הסיכוי לביטול תורים או לדחייתם גבוה פי 2 בקרב תושבי הדרום והצפון בקו עימות^{**} ופי 1.4 בקרב תושבי הדרום והצפון מחוץ לקו העימות^{*} מבקרב תושבי שאר הארץ

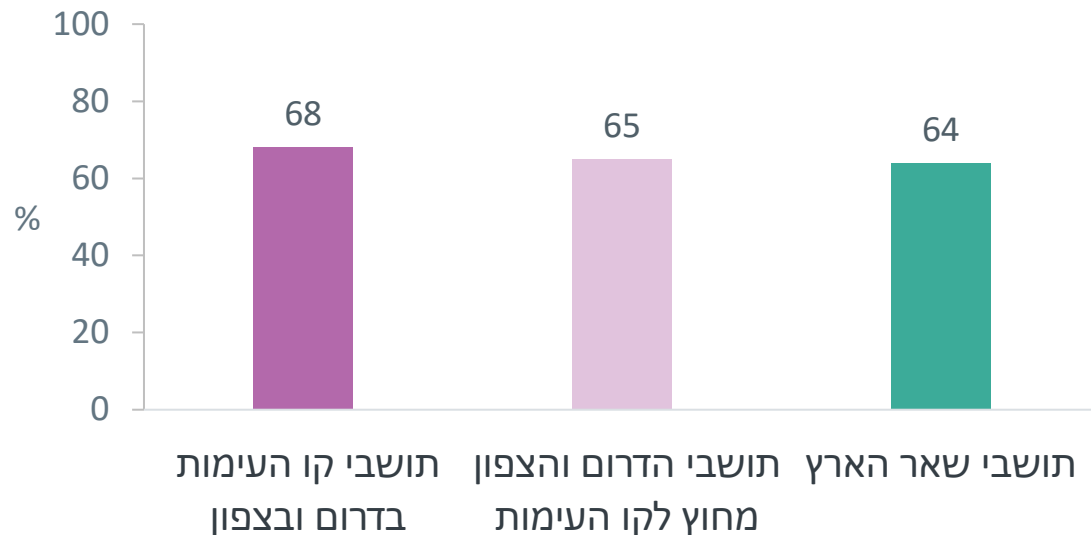

הערה: מודלים רב-משתניים תוקנו לגיל, מגדר ורמת הכנסה. תושבי מחוזות הדרום והצפון, ביישובי קו העימות ומחוצה לו, לעומת תושבי שאר הארץ.

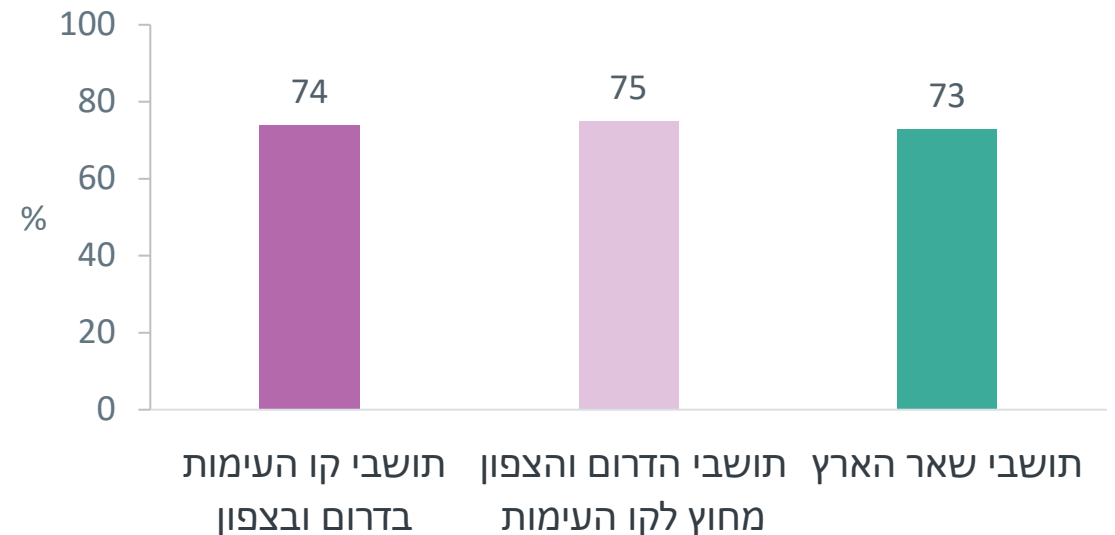
$p < .05^*$
 $p < .01^{**}$

לא נמצאו הבדלים מובהקים במידת שביעות הרצון ממאמצי קופות החולים ומערכת הבריאות במהלך המלחמה לפי אזור מגורים

סבורים כי מערכת הבריאות עושה כמיטב יכולתה לתת מענה לצורכי הבריאות במהלך המלחמה במידה רבה ורבה מאוד, לפי אזור מגורים (באחוזים)

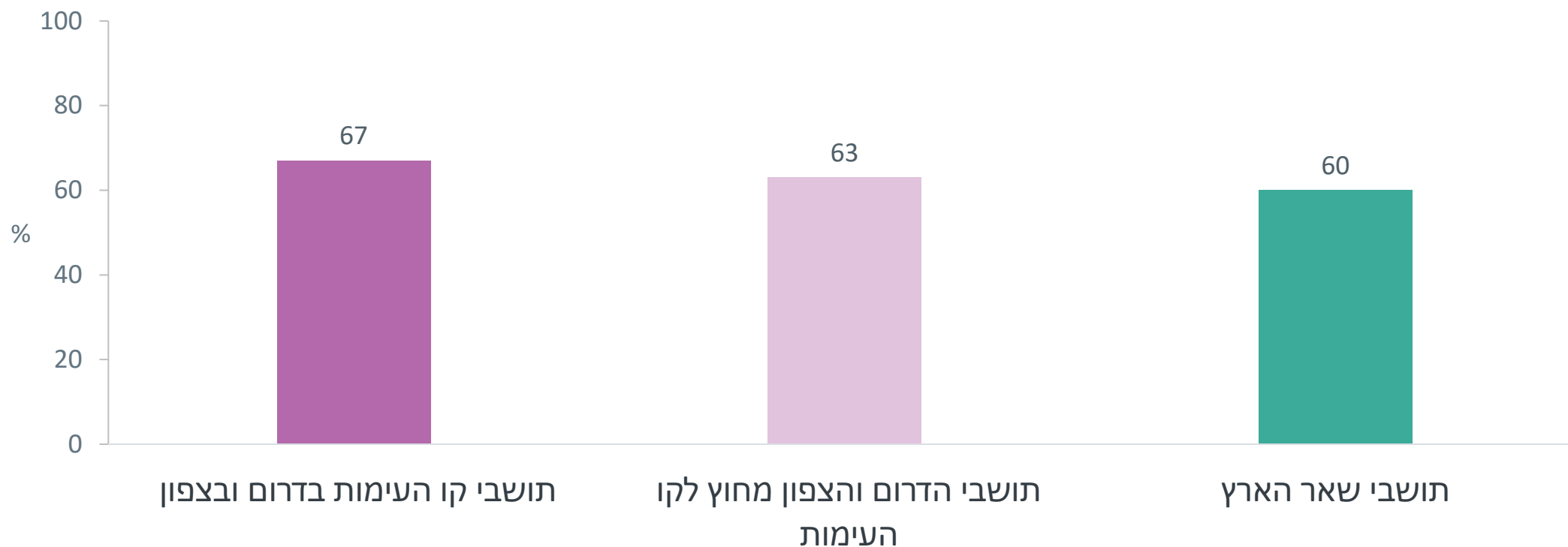

סבורים כי קופת החולים עושה כמיטב יכולתה לתת מענה לצורכי הבריאות במהלך המלחמה במידה רבה ורבה מאוד, לפי אזור מגורים (באחוזים)

לא נמצאו הבדלים מובהקים במידת האמון במערכת הבריאות לפי אזור מגורים

בטוחים ובטוחים מאוד שיקבלו את הטיפול הטוב והמועיל ביותר ממערכת הבריאות בעת הצורך, לפי אזור מגורים (באחוזים)

סיכום, מסקנות והמלצות

סיכום

1

הסיכוי לדווח על מצוקה נפשית גבוה פי 2 בקרב תושבי יישובי קו העימות ופי 1.4 בקרב תושבי הדרום והצפון מחוץ לקו העימות, מבקרב תושבי שאר הארץ. למרות זאת לא נמצאו הבדלים מובהקים בין הקבוצות בשיעורי הפנייה לקבלת עזרה מקופות החולים.

3

הסיכוי לביטול או דחייה של תורים לשירותים רפואיים מסיבות הקשורות במלחמה גבוה פי 2 בקרב תושבי קו העימות ופי 1.4 בקרב תושבי הדרום והצפון מחוץ לקו העימות מבקרב תושבי שאר הארץ.

2

שיעור הדיווח כי איש צוות רפואי שאל מיוזמתו על מצוקה נפשית היה גבוה מעט יותר בקרב תושבי הדרום והצפון, הן בקו העימות הן מחוצה לו (16%–17%), מבקרב תושבי שאר הארץ (12%), אך בניתוח הרב-משתני ההבדלים בין הקבוצות אינם מובהקים.

4

לא נמצאו הבדלים מובהקים בין האזורים בשביעות הרצון מתפקוד מערכת הבריאות וקופות החולים בעת המלחמה ; לא נמצאו הבדלים מובהקים בין הקבוצות במידת האמון במערכת הבריאות.

המלצות

יש לחזק את המנגנונים לאיתור יזום של מצוקה נפשית, במיוחד באזורים שחשופים יותר למצבי חירום.

יש לשפר את רציפות השירותים בעת חירום, במקרים שבהם הדבר אפשרי וחיוני.

מסקנות

חרף רמות המצוקה הנפשית הגבוהות בדרום ובצפון, הן בקו העימות הן מחוצה לו, לא נמצאו הבדלים מובהקים בשיעורי הפנייה לקבלת עזרה וכן בשיעורי האיתור היזום של מצוקה נפשית מצד המערכת.

הפגיעה בנגישות לשירותי בריאות גבוהה יותר בדרום ובצפון, הן בקו העימות הן מחוצה לו, מאשר בשאר הארץ.

נספח: לוחות ניתוח רב-משתני

Sig.	95% C.I. for EXP(B)	Exp(B)	מצוקה נפשית הקשורה למלחמה
0.096	0.61–1.04	0.80	בני 65 ויותר
< 0.001	1.60–2.45	1.98	נשים**
0.629	0.71–1.23	0.93	ערבים
0.050	1.00–1.75	1.32	חמישון הכנסה תחתון
0.001	1.36–3.14	2.06	תושבי קו העימות בדרום ובצפון**
0.005	1.12–1.83	1.43	תושבי הדרום והצפון מחוץ לקו העימות**
< 0.001		0.23	Constant

בני 65 ויותר לעומת בני 22–64; נשים לעומת גברים; חמישון הכנסה תחתון לעומת חמישוניים 2–5; תושבי מחוזות הדרום והצפון, ביישובי קו העימות ומחוצה לו, לעומת תושבי שאר הארץ.

הסיכוי למצוקה נפשית הקשורה למלחמה גבוה פי 2 בקרב תושבי הדרום והצפון בקו עימות ופי 1.4 בקרב תושבי הדרום והצפון מחוץ לקו העימות מבקרב תושבי שאר הארץ**

לא נמצאו הבדלים מובהקים בפנייה לקבלת עזרה מקופת החולים בעת מצוקה נפשית הקשורה במלחמה לפי אזור מגורים

פנו לקבלת עזרה מקופת החולים	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)	Sig.
בני 65 ויותר	1.62	0.91–2.89	0.102
נשים	1.21	0.71–2.06	0.477
ערבים	0.73	0.38–1.43	0.361
חמישון הכנסה תחתון**	2.78	1.56–4.96	0.001
תושבי קו העימות בדרום ובצפון	0.85	0.32–2.22	0.737
תושבי הדרום והצפון מחוץ לקו העימות	1.37	0.78–2.40	0.277
Constant	0.11	0.91–2.89	< 0.001

בני 65 ויותר לעומת בני 22–64; נשים לעומת גברים; חמישון הכנסה תחתון לעומת חמישוניים 2–5; תושבי מחוזות הדרום והצפון, ביישובי קו העימות ומחוצה לו, לעומת תושבי שאר הארץ.

איש צוות רפואי שאל מיוזמתו על מצוקה נפשית	Exp(B)	95% C.I.for EXP(B)	Sig.
בני 65 ויותר	1.01	0.72–1.42	0.946
נשים	1.29	0.98–1.70	0.071
ערבים**	1.65	1.19–2.30	0.003
חמישון הכנסה תחתון**	2.59	1.88–3.57	< 0.001
תושבי קו העימות בדרום ובצפון	1.41	0.82–2.42	0.215
תושבי הדרום והצפון מחוץ לקו העימות	1.17	0.85–1.61	0.344
Constant	0.09	0.72–1.42	< 0.001

בני 65 ויותר לעומת בני 22–64; נשים לעומת גברים; חמישון הכנסה תחתון לעומת חמישונים 2–5; תושבי מחוזות הדרום והצפון, ביישובי קו העימות ומחוצה לו, לעומת תושבי שאר הארץ.

הסיכוי שאיש צוות רפואי ישאל מיוזמתו על מצוקה נפשית בדרום ובצפון, הן בקו העימות הן מחוצה לו, דומה לסיכוי זה בקרב תושבי שאר הארץ, חרף שיעורי המצוקה הגבוהים שנמצאו באזורים אלו

Sig.	95% C.I.for EXP(B)	Exp(B)	ביטול או דחיית תורים
0.270	0.58–1.16	0.82	בני 65 ויותר
0.004	1.13–1.96	1.49	נשים*
0.436	0.60–1.24	0.87	ערבים
0.727	0.74–1.54	1.07	חמישון הכנסה תחתון
0.005	1.24–3.35	2.04	תושבי קו העימות בדרום ובצפון**
0.030	1.03–1.94	1.42	תושבי הדרום והצפון מחוץ לקו העימות*
< 0.001	0.58–1.16	0.12	Constant

בני 65 ויותר לעומת בני 22–64; נשים לעומת גברים; חמישון הכנסה תחתון לעומת חמישונים 2–5; תושבי מחוזות הדרום והצפון, ביישובי קו העימות ומחוצה לו, לעומת תושבי שאר הארץ.

**הסיכוי לביטול תורים או לדחייתם
גבוה פי 2 בקרב תושבי הדרום
והצפון בקו עימות** ופי 1.4 בקרב
תושבי הדרום והצפון מחוץ לקו
העימות* מבקרב תושבי שאר
הארץ**

$p < .01^{**}$

תנוזה ל ההקלבה.

שרביט פיאלקו
Sharvitfi@jdc.org

ד"ר מיכל לרון
MichalLa@jdc.org

ינאי גורליק
YanayGo@jdc.org

מאירס ג'וינט
ברוקדייל

